

Csáji László Koppány

A palackposta csöndje

Csáji László Koppány

A palackposta csöndje

Csáji László Koppány

A palackposta csöndje

Cédrus Művészeti Alapítvány
— Budapest, 2020 —

I. rész

A palackposta csöndje

Arany Jankó balladája

Kiszáradt a tóbul mind a sár, mind a víz,
Arany Jankó lova itató után néz.
Visz Jankó, visz neki kalapjában vizet,
Lovát így itatja, aztán még vagy tízet.

Szellőfogó lóra ha Jankó felpattan,
Pislákoló emlék csizmáján megcsillan.
Pata nyomán támad szép csillagos utca,
Hogy a felhők közül jusson haza vissza.

Felül a lovára, s beáll leventének.
Hunorral, Magyarral szarvasra menének.
Együtt vágat velük, együtt serénykedik,
Dúl leányi iránt velük epekedik.

Többit már – tudjátok – megírta az ének:
Így lettek hajdanán az egytestvér népek.
Tűnt időt hullajtva nagy fa emelkedik,
Jankó az avarját böngészi reggelig.

Aztán megy tatárra, megy veszett törökre,
Magyar hősök hírét kelteni örökre,
Kik álltak haláluk véráztatta fokán;
Mint hulla a hulla! – veszett el a pogány!

Arany Jankó velük harcol, küzd estvelig,
Nem a szablyájával, hanem mivel telik:
Pennájával rója regéjét magyarnak,
Mire azóta is, oh, be sokat adnak!

Sok bölcsességet írt Arany Jankó tolla –
Vagy nincs köztünk egy se, ki ne aludt volna
El, miközben versét tanulta, biflázta,
Hogy felmondja másnap bent, az iskolába’?

Jankó meg se rezzen – mint kinyújtott szálfa!
Majd hollószárnyakon egy levélre szállva
Fellebbe ragadja, s választ hoz még éjjel –
Szilágyi Erzsébet eltelik reménnyel.

Pásztortűzként lobbant őszi éjszakába,
Így talált Toldira és szép Piroskára.
Lám, az is szerethet, kit a sors átkozott,
Szívükben fénysugár s malomkő lakozott.

Máskor setét erdőt, patakpartot járva
Komor kincsekre lelt: arany-balladákra.
Ottan ismerte meg Pörge Dani betyárt;
Vele néhány kocsmát és egy pallót bejárt.

Arany Jankó bajban nem hátrált meg soha,
Hiába jött ármány vagy gonosz mostoha!
Szíve iránytűjét tartotta előre,
Még ha vonszolva is magát, meggyötörve.

Mikor pörbe fogták, vádolták keményen,
Csak ennyit mondott ő védbeszédjeképpen:
Jézusom kezéből jöhet csak kegyelmem,
Egyenest oda van folyamodni kedvem.

Aztán ércakas szólt éjnek évadjában,
De Jankó bent maradt Mátyás cellájában.
Fellegek közt szállt le sok rab a magasból,
A király megőrült, és Jankó szabad volt.

Mint csillagok közé nyájas hold világa,
Jankó koldusként kér helyet éjszakára.
Mesél a szabadság véres napjairól,
Keble áttüzesül, és arca felpirul.

Akkor együtt voltak betyárok, polgárok,
Közös célt reméltek: magyar szabadságot!
Bajtársai sorra hős harcban hullottak,
Sándor is, legjobbjuk, dzsidások közt maradt.

Aztán jött a király: „Írjál nekem verset!”
Jankó válaszolta: „Itt van a vers, nesztek!”
A bárdokról írta, kik Walesben hajdanán
Máglyahalált haltak – népükért, bizony ám!

Hol van most ily legény, hol a honi polgár,
Ki becstelenséget soha ki nem szolgál?
Hol van, ki emlékszik Szent László fűvére,
S ki ne dugna tallért a bíró zsebébe?

Oda van már Jankó, s szép, arany betűjét,
Bár még hajdanában oly sokszor betűzték,
Ma megmosolyogjuk, vagy nem is ösmérjük,
Magunkat nem hozzá, a facebookhoz mérjük.

De Jankó ilyenkor feltámad porából,
És a szava csak jó, és a szíve lángol!
Majd idő-vén fához letészi a lantját,
S átveszi egy tücsök csendes birodalmát.

Génbank – a palackposta csöndje

Vitorlák feszülnek, fordul a hajóraj.
A láthatáron túl ismeretlen part van.
Büszke fregattok, kecses szkúnerek.
Rakományuk kakaóvaj – vagy döghalál.
Palack pottyán, papírtekercs táncol az üvegfalban;
Távoli partok várják – utasa egy sóhaj.
Üvegcsé, vagy egy apró emlék:
A génbankban pár apró sejtet akartam
Nemrég
Lefagyasztatni, s ehhez egy részemet
Palackba zárni kellett.
Remélem, vagy talán csak sejtem,
Hogy valamelyik pöttöm sejtem
Ezer vagy millió év után új életre kelhet.
És benne én is. Csizmát virágzik a lábnyom!
Mi kell még? Éljen! Éljek.
De milyen lesz a klónom?
Fiacskámként ébred – vagy ha anyát is kap,
Lehet akár lányom?
Csupán embercsíra lesz, gyógyszerészeti kellék,
Gnóm, öntudatlan kísérleti alany? Tudósok,
Szendvicsüket eszegetve,
Tanakodnak, fogadnak majd felette,
Hogy ez vagy az a szer, eljárási próba
Meddig fáj neki: kimúlik vagy kibírja
Ez az aprócska?
Kíntól remegve tűnik el majd némán,
Megvakulva?
S ha mégis emberré születik (minő szerencse),
Ki lesz az anyja? Szőke, vörös vagy fekete nő?
Vagy nem is lesz anyja? Mit bánom én!
Ezer év múlva szunnyadó sejtemből
Végre életté bonyolódva fölsír majd valaki.
Valaki, akiben újjászületék én – túl az idő
Átúszhatatlan, dögszagú tengerén.
Milyen lesz a világ ott, ahol majd ő él?

Fogja-e kínozni a többség, mint durva főnövér?
Kitaszító vagy kitaszított lesz-e?
Mi lesz a veszte? Nyelvtörvények,
Agyonhallgatások, verések, fenyegetések
És intézkedések sokasága béklyózza?
Hadban áll-e majd a drága,
Unokáim dédunokáival – szemüket kivájva?
S megbosszulja-e sérelmeit másokon,
Ha azt éppen senki se látja?
Elvesz-e vagy ad lehetőséget, hitet, autonómiát
Idegen népekké lett ezredévnyi féltestvéreinek?
Vagy felettük a győztesek dölyfös táncát járja,
Az eltiportak torát üli meg?
Együgyűn röhécsel, mint hízott gyermek
A pillanat-libikókán?
Vágya mi lesz: pénzzel, ármánnyal, harccal bár,
De: győzni? Vagy csak nagy vagyont szeretne,
És sokat örülni? Hevülni? Sikerben megdicsőülni?
Mi lesz a célja, értéke és álma? Küzd az igazáért
Bátran kiállva, vagy csak elsunnyog a gyáva?
Az lesz-e neki is az érték, ami nekem?
És ha nem – hát pusztuljon elfajzott gyermekem?
Szeretném átsegíteni őt a döntéseken,
De tehetetlen vagyok – ez megizzaszt cefetül.
Az idő kifúrhatatlan cellája tébolyít,
Ami itt van, legbelül. Tétlen kárhozat. Én, ostoba!
Nem hallja tanácsom, nem érzi ölelésem!
Segítség, tanács, simogatás – minden hiába.
Nem érezhetem sóhaját, bánatát és örömét sem.
De azért büszke lesz őseire, ugye? Lenne rá oka?
Mi lennének a mérték? Vérünk zöld és feketéskék.
Tőlünk a majdani világ mit tanulna?
Jobbak vagyunk, mint bármelyik másik?
Mit gondolnának rólunk ükanyáink és ősapáink?
Az a fontos, hogy kiből lett hős, szent, zseni?
Nehéz a világot versenyünktől megmenteni.
Adunk-e ezer ősanyánknak büszkeségre okot?
Egyikünk, lám, ez a szín – másikunk meg az lett.
Háborúzunk? Vagy megbékítjük testvéreinket?
Szeretetet virágzunk vagy indok-csimbokot?

Nem tudom, Pénélopé-vászonként hány ezer éve
Fonódunk szüleink aggódó reményébe,
Remény-szövetébe. Éjjelente vissza-visszafejtve.
Hány ezer éve halnak meg anyák és apák
Aggódva-félve – s bújnak a mesékbe.
Távoli ük-ük-ükönokákként majd követnek
Mások, és megkérdik: eljött hát a földi éden?
Lesütjük szemünk: még nem.
Vajon betöltöttük-e szülőink ezernyi vágját,
Sóhaját? Vagy lettünk mi is: csalások, csalódások:
Csupa odaát?
Utcáinkon egyre új és új sereg vonul át, s dadogjuk:
„Ablakomon nylon, az ajtómon nincs kilincs,
Elrejttem a lányom, de gyomrunkban semmi sincs.
Csak egy dolog furcsa, mondta nekem egy baka:
Mégis jön belőlünk minden napra egy kaka.”
A jövő jobb lesz? Az üvegcsében tükörképem ásit.
Nyelvek, vallások és határok közé zárva
Tanultok-e tőlünk egy szívdobbanásnyit?
Mi mást tanulnátok? Oktatják-e majd még neked,
Pici belőlem lett lárva, hogy miért kell és hogyan
Fröcsögve anyáznod, másokat meggyaláznod?
Tűz! Hiszen az már a szemközti lövészárak!
Rád majd abban is, ott is, én várok.
Vagy egyszínű, szép és új lesz az a világ?
Egységshíveket kalapáltok? Kicsi drágám!
Beteljesedik-e az eltűnés: az Átok?
Nálatok majd csak az egyenlőség lesz szabad?
És a tolerancia nevében a türelmetleneket
Főbe lövitek? Ez vár tirátok?
Vagy folytatjátok a balraát-jobbraátot?
Ellenséget nemzünk – vagy barátot?
Kétség diderget.
Raksz-e majd fészket szívedben Istennek?
Mi lesz majd a hited? Ami bizonyos belőled:
Csak a talánok.
Kis utódcskám, lehet, hogy épp te
Veszejted el a leszármazó-gyermekeimet?
Magára hagyott énemtől félted a jövőt.
Tőled, palackpostaként kidobott sejtemtől.

Elmélázok. Vagy talán épp ő védi meg őket?
Mintha tűzbe néznék. Arcom forró, hátam jéghideg.
Testvéreinket jog s okoskodás labirintusában
Nem akarjuk-e mi is kipörölni, átnevezett sírba tenni,
Szabályok közé szorított Fair Tusában megölni?
Mentségünk van ezernyi, de minek is mentség,
Ha a legerősebbel szövetkezve tesszük ezt meg?
Hajdan – vagy épp a nemrég – elásott kérdés harangja
Kong bennem: nem jobb-e a győzelemnél a vereség?
Hiszen az áldozat jut a mennybe. Nemde?
Vagy a győztes a gyalázatot erénnyé farigcsálhatja,
S bűnössé azt, aki meggyaláztatott? A bolond
Világ emlékezetében bemocskolódva élne,
Kívánná a felejtést, de hiába. Mutogat rá a sok ostoba.
Csak Istent nem lehet becsapni soha.
Hiába tűnik tisztának kezünk, mindig fordul a kocka:
Megbüntetni, egyéni vagy közös vágyától,
Nyelvétől, hitétől megfosztva borotvanyelvvel
Szidni bárkit lehet – anyát, Istent, gyermeket.
Ki kell majd röhögnöd neked is a szomszédodat?
Tovább kutatunk-e vélt okokat? Álmodunk-e múltat,
Ős-indokokat, s remélünk-e, mint hiú apáink,
Anyáink – valami jobbat, valami szépet?
Mint én most: drága, csöppnyi sejtem!
Ki leszel, kiskomám,
Magyar, szerb, olasz, osztrák vagy román?
Vagy hontalan nemzetfogyatékos?
Addigra sírköveink is elenyésznek.
Talán azt se tudják, mit jelentenek
Ezek a szavak, melyekért most
Halni vagy ölni tudnánk –
Hevítének és megfagyasztanak.
Pedig mennyi szép és mennyi érték!
Mennyi igaz tett és aggódás rohad humusszá!
Hol lesz már addigra ez a vágy, e harag?
Volt egyszer, valaha, tán igaz se volt,
Őseink álmvilága vagy átka:
Jász, mánta, hucul, ruszin és magyar –
Mese, mese, mátká.
Veszteség-e, ha a történelemkönyvekben

Sem lesz rá sehol egy jel?
Sehol egy kérdőívbe tett rovátka?
Kincseink végleg elásva.
De talán épp így lehetsz szabad, pici sejtem!
Mi vész el velünk, mi fogy el általunk,
Kik tőletek ma jövőt koldulunk?
Az izzó Nap felé száll, ki teher nélkül röppen.
Jöjjön hát el a te világod, kicsi csöppem!
Álmodtok majd magatoknak ti is új, dicső ősapákat:
Kik népeket tiportak, űztek, gyaláztak?
Licitálva, még hősebb ősre vágyva teremtetek
Ti is új vigasz-takarókat – helyettünk?
De mi értelme is lenne emlékezni miránk,
Akik utódainkban is csak önmagunkért küzdünk,
Magunkért aggódunk – mérget iszunk és mérgezünk.
No lám csak! Önzésem lüktet tetten ért vágyaimban.
Hiszen semmit sem tudok rólad, és nem is fogok.
Lehet, hogy a jövőnek tőlem csupán egy sejt kell.
A tavasz észrevétlenül átlép felettünk. Mi, ostobák,
Mint a dió fagyott burkai száradunk a fán.
Lehullunk – fújja a szél rostjainkat minél tovább!
A palackpostát kihalásszák ezer év után,
S rámerednek: régi nyelven íródott.
Számukra ismeretlen. – Üzenhettek volna szebben.

Flavius Claudius Julianus levele

II. Constantius császárhoz (i. sz. 360)*

Éljen az isteni Császár! Válaszolok leveledre
Gallia erdeiből, és távol a dús lakomáktól.
Már nem támad a germán, végre pihenhet a tábor.
Ismét szánthat a gazda, terelheti pásztor a nyáját.

Hallom a híreket, és felidézem a messzi világot:
Konstantin nagy városa épül, Róma hanyatlík.
Egymást átkozzák a papok, s koncon marakodnak.
Elkergetted a pápát. Bátyámat lefejezték.

Sírnak a régi időkben ránk meredő szoborarcok,
Égnek a könyvek, vesznek az ósdi idők babonái.
Barbárnak kikiáltva a néhai római bölcsek.
Nem kell iskola sem több, csak ha az új hitet ontja.

Bár szolgálni születtem, s óvni a római rendet,
Tudni szeretném: meddig tart ez a hajsza?
Elhívod leveledben minden jó katonámat.
Elvennéd seregem – meneteljen messze, keletre.

Ők nem akarnak távoli harcot, mert csak az otthont
Védeni jöttek. Féltik a földjüket, és a családjuk
Hozzám jön, könyörögve – próbáljam lebeszélni
Császárunkat a harcról. Ígérted: hazamennek.

Elhívtad feleségem, majd belehalt a szülésbe.
Pappá lett katonám, jó Márton is elfut előled.
Fogytán már a bizalmad? Térdelek épp a keresztnél,
Olvad az én hitem is; duruzsolják: „haljon a császár!”

* II. Constantius császár, az apja (Nagy Constantinus) révén kereszténnyé lett Római Birodalom uralkodójaként minden vélt ellenlábasában veszélyt látott, így a Constantinus-dinasztia utolsó élő tagjában, a császár unokatestvérében, Flavius Claudius Julianusban is. A császár céltablájára kerültek az antik gondolkodók, a nem keresztény vallások és a keresztény „szekták” (bár az ariánus tanok híve a császár is, ezért elűzte a pápát). Gyanakvását fokozta, hogy Julianust pappá szentelték, majd i. sz. 356–359 között komoly hadi sikereket ért el Galliában. Katonái rajonganak érte. Miután Julianus felesége (Helena) mérgezés miatt elvetélt, bátyjait pedig kivégeztette a császár, 360 legelején Constantius „elővigyázatosságból” Julianus galliai légióit magához rendelte Kis-Ázsiába, hogy unokaöccse egyrészt katonai erő nélkül maradjon, másrészt a perzsák elleni hadjáratához is fel tudja használni a főleg keltákból álló nyugati sereget. Félő volt, hogy családjából utolsóként Julianust is kivégezteti unokafivére, pedig addig hű volt hozzá. A fiktív levél Julianus válasza, mielőtt i. sz. 360. februárban a galliai légiók – szándékai ellenére – őt választják meg császárrá. Ezután polgárháború kezdődött a birodalomban.

Flavius Claudius Julianus szózata aquincumi seregeihez* (i. sz. 361)

Indulat ihlet a versre: trónuson égjen a gyáva!
Hol van apám, s az anyám? Hol a bátyám? Vérük a császár
Szent diadémját szennyezi. Védteleneknek igazság
Nagy Constantinus elmúltán nem jár soha többé?

Sarjai nem könyörülnek, vér a virága hitüknek.
Hajdani isteneinket elűzik. Gyűlölet ébred
Mindaz iránt, aki őrzi a lángot, s áldoz az antik
Templomok oltáránál. Nem kell más: ez a bűne.

Bárkinek adjad a pálcát, meglátod milyen ember.
Azt teszi már a keresztény, mit hajdan vele tettek:
Elnyomatotból bős fenevad lett pártszakadásban;
Pogromokon, zsinatokban fulladozik birodalmunk.

Légionáriusokkal védtem az isteni Rómát
Barbárként beözönlő népség áradatától,
Ám a határokon innen még gyötrőbb harag ébredt.
Kit kell védeni immár? Mik lettünk idebent?

Én, Julianus Flavius, esküszöm elnyomatotként:
Életem árán őrzőm az ősök örök hagyatékát!
Tőlünk függ a jövőendő: hagyjuk az újhitűeknek
Évezrednyi tudásunkat kitörölni, leköpni?

Egy szabadabb birodalmat hirdetek én, hol a vallás
Nem falakat sokasít, hanem ajtókat nyit a szívre.
Ám ha veszítek, végzetem az lesz: démoni lényként,
Balga „aposztataként” kell majd behullnom a sírba.

* A későbbi Julianus császár (uralkodott: i. sz. 361–363) Nagy Constantinus unokaöccseként i. sz. 331-ben született. Hatéves korában családját a Constantinus utódok esetleges későbbi trónkövetelésüktől tartva kiirtották, ő is a kivégzés lehetőségének árnyékában élt gyermekkorától. Ariánus keresztény mesterei voltak (később e tanításokat eretneknek bélyegezték), de Athénban filozófiát is tanult, kora egyik legműveltebb embere lett. Keresztény pappá is felszentelték. Később az új császár parancsára katonaként védte Galliában a birodalmat (Szent Márton is a seregében szolgált). Látva az „új hit” egyeduralomra törését, erőszakosságát, a keresztény irányzatok egymás elleni ádáz harcait, csalódott a kereszténységben. Fogékonná vált az ősi római hitvilág és a misztikus tanok iránt (pl. beavatták a Mithras-kultuszba). Az őt kivégezni akaró unokafivére, II. Constantius császár ellen vonulva légioi a Duna menti hadiúton haladtak Bizánc felé 361 őszén, Aquincumot is érintve. Császárrá koronázásakor a vallásegyenlőséget tűzte ki célul, és a keresztény hegemonia megszüntetését. Levelezése és filozófiai írásai tanúságot tesznek humanizmusáról és kételyeiről a kereszténység mindenhatóságával kapcsolatban. Helyre akarta állítani a különböző vallások, egyházak constantinusi jogegyenlőséget. Aquincumi szózata történelmi fikció.

Aquincumi Mithras-himnusz^{*}

(Flavius Claudius Julianus imája a mithraeumban)

Áldott Nap, magas Isten, küldd le fiad vezetőnknek!
Káoszt megzabolázót, barlangban születettet,
Mennyei bírát, bűnt eltörlő szent fiadat küldd!
Éjt vérző kukacok közt mocskot pörsen a hajsza;
Mind odaferne a húshoz: vájja magába a testet.
Hollód hírt hoz e létbe: Merkúr hív a homályból.
Eljegyzett araként és vóként hívsz palotádba.
Mécsest adsz a sötétben, vénuszi fénnel igézőt,
Kozmikus álmaid öblén ős-igazadra találunk.
Röffen a dúvad, emészti saját bűzös pöcegödrét;
Vágyaitól elalélt már. Lusta világ süket úrját
Töltsd meg a lándzsád tűzsugarával, Marsot idézve!
Büszke oroszlánként, Jupiterként jöjjenek a földre!
Titkokat őrző s átörökítő égi szövetség,
Isteni rend aranyától, általam izzon a villám!
Elfogy a Hold, majd újra kisarjad, lelkem a létrán
Fel-le bolyong. Ki röpíti a perzsa mezőn a nyílát rám,
Csak te tudod, hisz körben látod az életem ívét.
Hogyha az ember e földi világ magasába törekszik,
Mind tágabb horizontot akarna elérni a vágya.
Ám ha a Nap fia szólít, elvisz az égi futárral.
Végül a létra fokáról átlépünk odaátra.
Megszabadulva a testtől, eggyé válva Atyánkkal,
Istenné nemesülten lüktet széjjel a fényünk!

^{*} Az antik Mithras-kultusz himnuszának költői rekonstrukciója ez a vers. Az alig ismert, antik misztériumvallás beavatási fokozatai és szimbólumai jelennek meg benne. Felhasználva a ránk maradt szövegek (szövegfoszlányok) és talányos jelentésű képek egy részét, e mára homályossá vált vallás egyéni „olvasatát” adom. Ehhez figyelembe vettem Julianus császár ránk maradt Naphimnusz-levelét is (Apolló-himnusz). Az aquincumi mithraeumban Julianus Flavius Claudius, a későbbi hitehagyott („aposztata”) néven emlegetett, de klasszikus műveltségű filozófus-császár i. sz. 361-ben trónharcra készülve az unokafivérével, seregei átvonulásakor felkereshette az aquincumi Mithras-szentélyt. A hét beavatási fokozatból Julianus éppen a Jupiter és oroszlán jelű negyedik fokozatba lép a versben, készülve az imperátori cím megszerzésére. E drámai pillanatban imádkozik, saját szavait a szent szövegek tudásával elegyítve. A mű természetesen modern interpretáció: hasonlósága a valósággal pusztán a képzelet vagy transzcendens erők játéka – a rendelkezésre álló adatok azonban megengedik ezt az értelmezést.

Flavius Claudius Julianus utolsó szavai (i. sz. 363. június 26.)*

Mithrasz, Jézus, Apolló – mind igaz isten e három?
Vagy hadakoznak a trónért, mint ahogyan mi is itt lent?
Császárként van egy álmom – békét hozni e földre,
Minden vallást egyként, nagy türelemmel imádni.

Védtem az ősi tudást, de az újakat is befogadtam.
Templomok ajtaja tárul, bármit szólhat a papság.
Bölcs Plátón meg Arisztotelész most általam ismét
Hajdani fényében ragyog, ifjakat oktat a művük.

Ám kitekerke a pálcám hátulról a gyalázatot:
Ellenségre rohantam, s hátamat érte a nyílhegy.
Védtem a római békét számtalan ütközet árán,
Ám a saját birodalmunk indulatát lebecsültem.

Mondják, Mercurius lőtt, holtából felocsúdva –
Szent sírján heverő nyila hajnaltájt csupa vér volt.
Hős Mithrasz nem tudta elűzni a gyáva merénylőt.
Kétség őrli az elmém: nem védett meg Apolló...

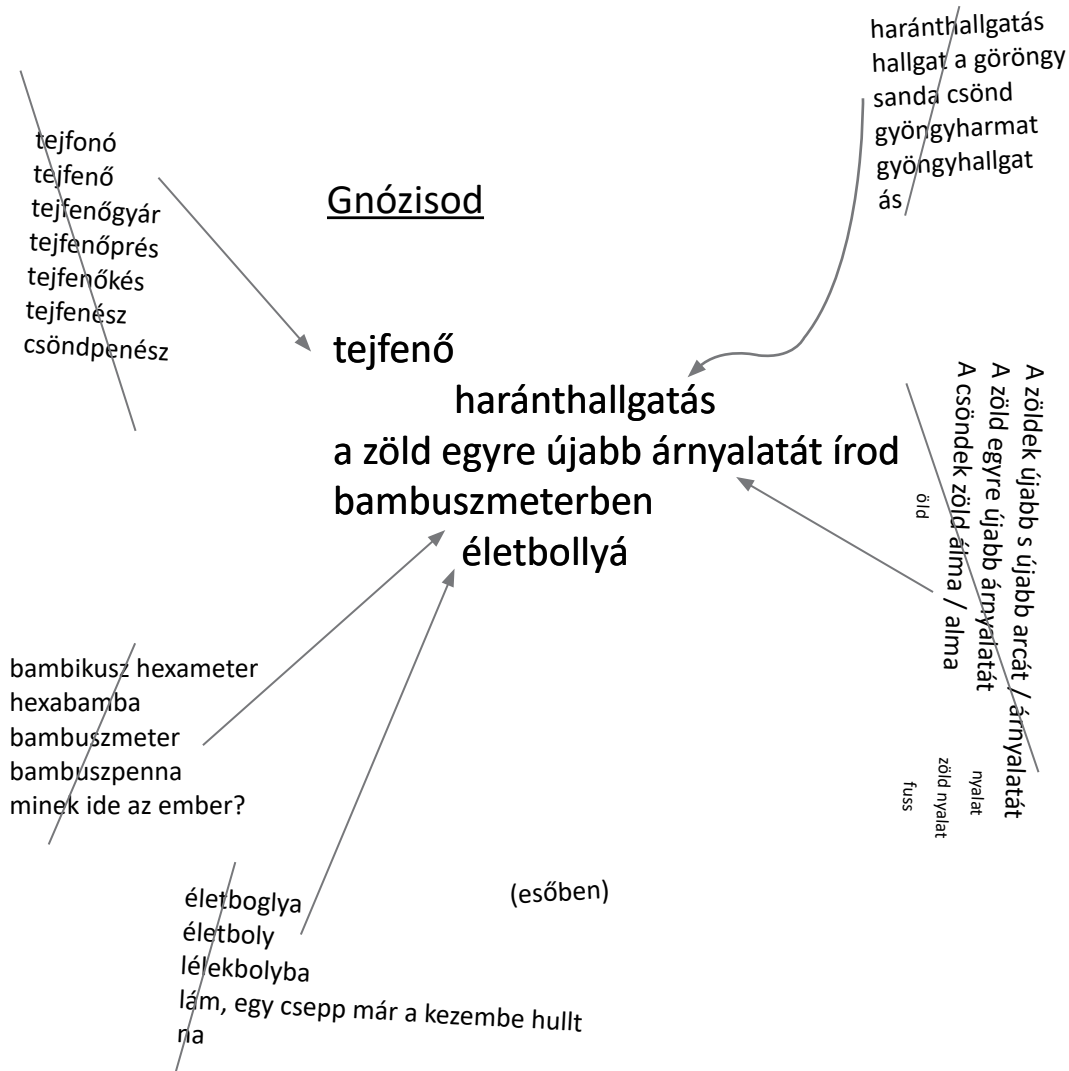
Hogyha az Ő akarását vittem volna keresztül,
Eltűrné vajon azt a kudarcot, hogy leomoljon
Delphoi temploma, és kialudjon az ősi tudás-láng,
Parnasszus forrását kertjeiből elapasszák?

Kit sértett az a célo, hogy minden hitet egyként
Elfogadom helyes útnak? Csak ha van egy igaz isten,
És nem mindegy, hogy ki előtt borulunk le imádva,
Akkor bűnös e célo. Lám, győztél, galiléai.

* Julianus császárrá koronázása után vallási türelmet (és egyenlőséget) hirdetett császári ediktumában. Békét kívánt teremteni a birodalomban, de ezzel új feszültségek forrása lett. A keresztények a nem sokkal korábban megszerzett vallási, bíraskodási és közigazgatási kiváltságaikat féltették, míg az antik kultuszok és a hajdani, elismert vallások hívei vissza kívánták nyerni elvesztett szerepüket. Julianus császár úgy vélte, hogy Perzsia legyőzésével teremthet új aranykort, közös ellenséget találva. Nagy Sándor örökébe kívánt lépni hódításaival, meghonosítva a vallások világbékéjét és egyenlőségét egy minden addiginál nagyobb Római Birodalomban. Az ifjú, 31 éves filozófus-császár mellkasába azonban egy csatában hátulról nyílhegy fúródott, és másnapra meghalt. Az egy évszázaddal korábbi keresztényüldözés során vértanúságot szenvedett kappadókiai Szent Mercurius sírján lévő nyílveszszőt másnapra véresen találták, így kapott lábra az azóta is olvasható vélekedés, hogy e szent állította meg a császárt, elősegítve a kereszténység egyeduralmának visszaállítását. A történészek azonban keresztény merényletet sejtene a császár váratlan halála mögött. Julianus türelempolitikája mindenestre hosszú évszázadokra feledésbe merült, és emlékét sokáig a gyalázat, a megvetés övezte. Nevét a hitehagyott („aposztata”) toldattal látták el, műveit pedig zömmel megsemmisítették. Az utolsó „pogány” császárként tartják számon. Mások rövid uralkodása ellenére a késő antik kor egyik legjelentősebb gondolkodóját látják benne, aki megkísérelte a birodalom hajdani fényét és műveltségét az új, keresztény keretek fenntartásával – de a vallások egyenlőségét hirdetve – helyreállítani. Utolsó szavai a történeti források szerint ezek voltak: „Győztél, galileai.”

Gnózisod

Babics Imre vendégeként, a poétai plener alkalmából, Bakonyszücsön (2017)

Önkényes kicsapódás

mintha bogyóra harapva
betű bicsaklik borló ajkamra
keserű magmát lüktető
rügytelen párnák paroláznak

fáradt bohóc ha orrát leteszi
sámlira támasztva fagyott
burkaink virágokat veszejt
örjögő cimboránk a tél

lám nem vagyok tudatlan
sem körmönfont kalmár
se vajákos vándor se rög se
bamba tükre képernyőbujáknak

csak az vagyok aki voltam
lurkóként kaparászva a porban
remélve féltve virágot és verset
nyereségen nem töprengő

ki itt most feszengek
láthatatlan látó csöndet
kikiáltó dermedt dobokra
fekvő pengetüdőt nyelő

szeretetmágnás rulettasztal
gördül a golyó perdülnek a fények
hóhér verébszárnyak
várnak heherésznek

Tizenkét téli haiku

Sajoghat kéreg,
Lehullhat szírom. A Nap
Nem könnyezik. Vár.

* * *

Pupillapillád –
Szívszomjam már szendereg,
Tátongó harang.

* * *

Átbillent a Nap,
Csillagszárny-hálóba
Csonka Hold akad.

* * *

Szilánkos a szél,
Tétova gallyon talmi
Jégrügyet fakaszt.

* * *

Égbolt odvában
Göncöl táltos tántorog
Halottaskocsin.

* * *

Avarszag töpped.
Lomb-kirakat redőnyét
Lehúzták. Télbűz.

* * *

Ködszakállas Hold
Dúskeblű Napot lesve
Fényfürdőbe lép.

* * *

Dermedt diófa
Tátongó burkot őriz
Emlék-markolón.

* * *

Jégrög-csontokra
Hó hullik halomba, így
Óvja a vetést.

* * *

Csöndharang-felleg –
Nincs Hold, se Nap, se csillag;
Bár ott van fent mind.

* * *

Sóhajok fagyban –
Leheletem eloszlik,
Mint a felejtés.

* * *

Hajók a parton –
Jégbe zárt tükörképük
Tűnődő tavasz.

Családom

(haiku-füzér)

Isten mosolya.
Állatokat ölelő
Konok napsugár.

Rettegtél: elszáll
A sok év is. Sejtet már:
Van, mi fontosabb.

Hiányhurkoló
Vágyad szelfi-sellőkből
Rügyet csalogat.

Kívül törékeny,
Bent dacos kislány még, agg
Ágon kristálycsepp.

Az út Istenhez
Mázsányi teherrel is
Mosolyt virágoztat.

Forgács marad csak
A túl sok faragásból –
Vagy ezer szírom?

Fényből szőtt álmok:
A Nap minden évszak
Közös királya.

Álmod elhordták,
Felejtet vágyad. Istent
Kortyolsz helyette.

Virágaid, lám,
Felnőttek. Sziromszárnyuk
Távolság magja.

Minél többet adsz,
Annál több marad neked –
Mi az? Szeretet.

Szirmok lángja hó,
Mosoly vára könny – nem tűr
Sóhajt a tavasz.

Itt egy apró láng,
Ott messze a Nap; köztük
Elméd fotonja.

II. rész

Szívárnyékban

Városi kesergő

minden nap ugyanaz a verkli
a tálban ugyanaz a krumpli
cipőmben ugyanaz a pertli
agyamban ugyanaz a vurstli
a boltban ugyanaz a stikli
beköpött ugyanaz a spicli
az őrsön ugyanaz a tasli
bírótól ugyanaz a kasztli
ebédre ugyanaz a sercli
sarokban ugyanaz a serbli
hiányzik ugyanaz a kégli
otthonról ugyanaz a bejgli
hazavisz ugyanaz a trotli
mentségnek ugyanaz a blődli
fejemre ugyanaz a pukli
mutertől ugyanaz a fásli
a bálban ugyanaz a sramli
sarokban ugyanaz a szingli
rám marad ugyanaz a trampli
én neki ugyanaz a resztli
pelusban ugyanaz a nudli
ha felsír ugyanaz a cucli

ha megnő ugyanaz a csúzli
suliban ugyanaz a stempli
munkába ugyanaz a bumszli
kezemben ugyanaz a pemzli
ebédre ugyanaz a virsli
munkából ugyanaz a tipli
pultokon ugyanaz a bővli
zsebemben ugyanaz a bugyli
ünnepen ugyanaz a krigli
kocsmában ugyanaz a snőbli
kirakva ugyanaz a pakli
kínálva ugyanaz a stangli
lapjárás ugyanaz a betli
másoknak ugyanaz a mázli
behúзва ugyanaz a rigli
alattam ugyanaz a sámlí
nyakamra ugyanaz a másli
lábujjra ugyanaz a cetli
álmomban ugyanaz a dili
felriaszt ugyanaz a troli
agyamban ugyanaz a rumli
simogat ugyanaz a pracli

Hullámokban jön...

Hullámokban jön az élet,
Hullámokban jön az álom.
Hozzák s viszik a meséket,
Átlüktetnek a világon.

Magam gyúrtam szélből, vízből,
De nincs hullám önmagában;
Másik nélkül mindig szétdől –
Hullám hátán is hullám van.

Hullámokban összebújva
Hullámoztunk ezer éjen.
Hullámbőröd dűnék útja,
Forró szomjam oltsad, kértem.

Álmaimat hullám mossa,
Emlékenként lopva létem.
Másfelé húz hullám útja,
Mást ölelsz most hullámkéjben.

Hullámzó híd – vonaglottál,
Darabokban hulltam széjjel.
Tőlem messze tajtékoztál,
Hullám vitt el minden éjjel.

Széjjelszedve darabokra,
Szétesik, mit összeraktunk.
Hullámok közt szétszóródva
Más-más tenger, ahol alszunk.

Csendes a víz, nem hullámzik:
Tükörhomály, sóhajdunna.
Mohos szikla nem virágzik,
Létem lassan elsimulna.

Ballada nyolc töredékben

erezetrobaj-illat
rügyeinkből szálló
pillaszárnyak

* * *

kalácsölelésért
cimpavárta mosolyt
bogolyítok

* * *

napfénycséplő
talpamon hópiheroppanás
hangyasikoly

* * *

csaholó szívem
izomrepeszek űznek
húsbilincsbe

* * *

rozsdás könnycsapágyp
kondulatlan lengek
harangmagány

* * *

szakállnyi csöndben
betegágy-koporsók
fellegálmot falnak

* * *

hunyorhajlító
hallgatásgöröngy
emlékek botladoznak

* * *

ablakpárkányt nyög
macskaugrásnyit lép
makacs merengő volt

Egyszer majd rád mutatnak

Egyszer majd rád mutatnak.
Hiába rejtett addig el
Apád, pénzed, barátod.
Lerántja rólad sóhajod
Divatpáncélod – bőrkabátod.

Egyszer majd rád mutatnak.
Eddig te is osztottál, lájkoltál;
Most fókuszált életed méregetik.
Lehetsz bolond, melós, kalmár;
Könyörögsz, hogy kelljél nekik.

Egyszer majd rád mutatnak.
Bokáznod kell, paroláznod.
S ha jól csinálod, szétköpdösik
Szotyiként a világba neved, hogy
Bujkálhass tovább, bokától köldökig.

Egyszer majd rád mutatnak.
Mozdulnod kell, hiszen figyelnek.
Ébrednek alvó véredben a rögök.
Mások hibáit kuncogva méregetted,
Ma az örvénylő tömeg rajtad röhög.

Egyszer majd rád mutatnak.
Most ez jön, mondják, lőheted!
Fölösleges letérdepelned,
Rimánkodnod, feleselned,
Ha vágásra érleled kirakat-életed.

Egy púrhab-raktáros tündöklése és bukása

Kirándulgat Pihe Nóra,
S megáll egy kis pihenőre;
Kilátszik a puha bőre.
Meglátja a púrhab őre,
S ráfúj némi habot őrá.
Nem telik bele egy óra,
Megkövül a Pihe Nóra.
Húzódik a habban szőre,
Így lesz végül póre bőre,
Nem is nő ki esztendőre!
Divatos lesz a habkúra,
S népszerű a púrhab-túra.
Szörre sűrű púrhab fújva,
S a kuncsaftok csupaszulva.
Robotol a púrhab őre;
Belerokkan egykettőre.
Elföldelik bőröstől,
Így lesz újra szőrös bőr.

Csak még egy éjszakára

Bontják a díszletet.
Egymásra dobálva
Elkopott jelmezek
És paravánhalmok.

A néző elmehet.
Nincs több előadás.
Hallgatag emberek
Széthordják emlékét.

Munkások jönnek,
Ki ezt, ki azt viszi;
Raktárba kerülnek
Paloták, fák, kelmék.

Kint zszibong a nép még,
Kabátjukat veszik.
Nyomukban sötétség,
Húlt székek kriptája.

Az öltözőben bezzeg
Cicomás színészek
Új murit szerveznek,
Telefont nyomkodva.

Ők már nem királyok,
Nem is rabok, szolgák,
Csak mosolygó bábok
Saját világukban.

Pedig nemrég itt még
Micsoda dráma volt!
Az volt ám az ittlét,
Három felvonásban.

Volt benne szerelem,
És persze reménység.
Kétség és gyötrellem,
Meg lírai mélység.

Meghaltak királyok,
Ármánykodtak szolgák,
Majd lehullt a hályog,
És lett világosság.

De beosont valami
E harmóniába,
Nem látni, hallani,
Már minden hiába.

Hiába a csókok,
Hiába a táncok,
A színpad leomlott,
Szétszedik a srácok.

Egy tetem ott marad
A néma színpadon,
A néző felszisszen:
Micsoda fájdalom!

Száradó szemekkel
Fogják fel, hogy vége.
A függöny legördül.
Tapsolnak. Megérte.

Holnap már más mesét
Játszik a társulat.
Mások, más darabot.
Plakátja hívogat.

A játéknak vége.
Csókkal királynővé
Meg nem koronázlak
Többé. Jön a csónak,

Lapátja a vízben
Loccsan. Jobb lesz, látod,
Jönnek majd sorban új
Királyok, hercegek

Hozzád. Szeretsz egyet,
Ujjbegyedet itt-ott,
Piruló orcával
Képernyőn simítod.

Játsszuk el még egyszer
A tegnapi darabot!
Akkor is, ha végül
Én újra meghalok.

Csak egy éjszakára
Játsszuk el, hogy nincs vég,
Fénylő, szép szobánkba
Nem bújhat sötétség.

Aztán megyek, s hagylak
Szétoztani magad
A világ-sok vadnak,
Te színjátészó – s szabad.

Emlékké tettél

Ne bizonygass semmit, kedvesem! Elég, ha gondolsz néha rám.
Jussak majd eszedbe, ha magányos hópihe hullik a kezedre.
Jussak majd eszedbe, ha üvölt a rács mögül egy dühödt pávián.
Jussak majd eszedbe, ha vaskos fakard simul tűztenyeredbe,
És bűnhődést lövelsz szét magadból, mint Éva hajdanán.

Ne fogadkozz, ne esküdj! Csak zárj el valahol szíved pitvarán.
Jussak majd eszedbe, mikor almaként veszed mobilod kezedbe.
Jussak majd eszedbe, mikor magadba gabalyodsz, mint a lián.
Jussak majd eszedbe, mikor csókjainkat szomjan kutatod este,
De ők már rezervátumba zárva: megannyi görnyedt indián.

Ne bánkódj miattam, hiába mind a könnyek, te édes, hiú leány.
Jussak majd eszedbe, ha forró serpenyődbe friss húst teszel be,
Jussak majd eszedbe, ha saját léted tölt ki téged: gyönyörcián.
Jussak majd eszedbe, ha a cinke nem talál az etetőben eledelre,
Repül túl az Óperencián, mert korhadt csönd lakik a téli almafán.

Szívárnyékban

a zsibbadástól pépessé vált szívem
korgó gyomorra
álmok karnyújtásnyira a láthatár mögött
húrfosztott lett a tested
pupillám szerelemre éhesen kitárva
port kotorsz rá
szerzetesmagányom imáimba zártam
fényképednél térdepelnek
a légüres párna dallamára telik még egy éj
elszaladsz nevetve
szutykos szivárványt szorítok
gyűrlek görcs-szemembe
mások örömét szopom magamba
világba vájva kongok
szívárnyékban oszló páralélek
magamat üszökké elbeszélvén
minden tettem mára málha
csak szemlélek és botlok
ölelő nyelvem kitárva
el- vagy megbocsátlak
a magadban mendégelőt
csak jönnél végre vissza
árnyékod útján
fényünkbe visszaszakítva

Válóperelők

ami volt
már nincs
akik voltunk
nincsenek
fényképpé lettél
emlékké tettél
legmélyebb érzéseink
helyén üregek
porba hulltak
suttogó igéink
leköptük őket
szelíd szent szeretések
fűszerré őrlve
mentés nélkül kilépve
riadtan
átalakulva
szétfűrészeljük magunkat
mégsem találjuk
benne a lényeket
felhők közt a kék eget
amit most érzünk
vajon a valóság
vagy csak a téboly
Szent Iván-éji
képzelet
kik vagyunk
azok
akik voltunk
vagy akikké
átgyúrtuk
gyötörtük
önmagunkat
valaha szép érzéseinket
amivé tettük
fonnyasztottuk
akarásunk

unottan ölelsz
undorral öllelek
itt és most
szívlabirintus-rianások
csöndjeink jegébe ütött
sebek
visszakézből adott
nézés-pofonok
terméketlenné
széthazudva szívünk
harangkondulást
sem várunk
csak magánykongást
botló besurranókat
pedig ott szól
Isten
minden szeretete
bennünk
csak mernénk
hinni
hiány-kiáltásaink
csöndjében
csöndzajában
elcsitulva
akkor
együtt
zenélhetnénk
újra

Falak a szemedben

(ballada hét haikuban)

Szemedben falak.
Virágoznék, de hiába
Búgnak a gerlék.

* * *

Megvadult vágyad
Önző lángra gyúl, tavaszt
Veszejt, s virágot.

* * *

Holdtölte délben.
Halkan engedné fényét,
De harsog a Nap.

* * *

Sóhajfonnyadás.
Széltől tépett ágaink
Egymást csapdossák.

* * *

Aztán sötét lesz.
Át nem élt álmainkat
Dermesztí a tél.

* * *

Szótárokon túl,
Csönd és neszek. Szívünkben
Szunnyadó rügyek.

* * *

Hajnaltájt nyílik
Szíved szirma kikelet.
Már nem láthatom.

Huszárbúcsú

Husár, husár! – kiált
A lány, a fenyves úton.
Lovagja felkacag,
Szaladna már csatába,
Nevetve szép bolondon.
– Ne félj, a Nap kísér,
Nem élünk itt hiába!
– Ne menj, ne menj, te balga,
Ne menj a hős halálba!
– Akit ma félelem vakít,
Mehet bilincs-magányba,
De én s a győztesek
Nem küzdünk itt hiába!
– Mi lesz velem, te szép,
Hiú, bolond levente?
– A csókom elkísér,
Szívem dobban szemedre!
– S ha majd varangy-halál
Köszön rád, s megtalál,
Kiállsz-e ott elébe?
S melléd aznap ki áll?
– Ne félj, te drága szentem,
Halál se gyűrhet össze,
Hiszen szilaj szerelmem
A félszed is legyőzte!
– Szaladj hát, büszke, bátor,
Vérmes fiú! Szerelmed alvadt,
Nem engem hív, hevít a vágyad:
Máglyát gyújtott és ég alattad.

Öregedés

(három haiku)

Vérem csak csoszog
Tompuló kontúrokból
Csöndpihék leple

* * *

Ez már más világ
Más bajok más örömek
Emlékgyolcs dörzsöl

* * *

Nem fáj csak gubbaszt
Árnyékod deres ágán
Csókok csontváza

III. rész

Buzgó Simon

(az „elfelejtett” 12. apostol apokrif életrajza)

Józsi és Simon

Tudás háza, Zsinagóga,
Ott tanult a rabbi fia –
Mindent tudott Okos Jóska:
Írt, olvasott, éneklik a

Hírnevét a szent angyalok.
„Nem tudsz írni?” – kinevetett;
Azt hittem, hogy belehalok.
Engem gúnyolt minden gyerek.

Józsi hívott zelótának,
Ő lesz majd a példaképem.
Buzgón vívtam, mint egy állat,
Vérrel védtem gyarló népem.

Öltem egész légiókat;
Megfogadtam: nem hátrálok.
Micsoda nagy csaták voltak!
Józsi mondta: ez vagy, látod?

Aztán jött a szelíd Mester,
És nem tudtam többé ölni.
Ez volt a végső szemeszter;
Istennel próbálj pörölni!

Búcsúzni mentem falumba;
Józsi épp jött velem szemben.
Hozzám lépett megvadulva,
Pedig a bajt nem kerestem.

Rongyos ruhám méregette.
Éhes hasam folyton korgott.
Az új hitem nem szerette,
Minden rossznak ott lehordott.

Aztán Józsi hazamenet
Elbotlott egy bamba kőben.
Éreztem, hogy a szeretet
Odavezet. Eltűnődtem.

Hazavittem és ápoltam.
Tiszta vízzel sebét mostam.
Mikor felült felgyógyultan,
Félelmemben felocsúdtam.

Mit kiált rám tiszta fejjel?
Minek hord le gyalázkodva?
De a szíve hittel telt el,
Sőt, lábamat is megmosta.

Megcsókolta nagylábujjam,
Felnézett, és arca fénylett.
Ebből aztán rögtön tudtam:
Balesetéből erény lett.

Megjött végre a jósága,
Bocsánatot kért mindenért.
Bántásait ő megbánta;
Bizonygatta: most már megért.

Vállamon sírt, vállán sírtam;
Szívünket a könny kimosta.
Elbúcsúzni alig bírtam.
Jó rabbi lett Okos Jóska.

Elmesélte történetem,
Hallgatta a Zsinagóga:
„Simon nem ír, mégis nekem
A legtöbbet tanította.”

Az álmodó Isten

Mindannyian az álmodozó Isten
Csöppnyi gondolatai vagyunk.
Hősök egy szépen kigondolt,
Épülő-múló, hömpölygő mesében.
Sorsunk nem az eltűnés, hiszen
Örökléte csillog mindünk szemében.
Remélem, mosolyogsz, Mesemondó,
Amikor rám gondolsz éppen.

Az én evangéliumom

Mikor elkezdenék egy új evangéliumot,
Mindig csak az első mondatokig jutok:
*„Isten a legparányibb, nemde?
Hiszen nincsen olyan apró dolog,
Amiben otthon ne lehetne.
De Isten egyben a legnagyobb:
Az egész világ elfér őbenne.”*

Emlékem tétlen heverészés

Egy légy folyton az arcomra szállt,
És a ritkás lombokon át
Szemembe villant a fény. Elvakított.
Ez volt minden bajom akkor és ott;
A kánai ligetben heverésztem,
Közben apám őrizte a nyáját,
Öcsém kapált, és bátyám fejte a juhót.
Aombok közt színek mozaikja táncolt:
A széjjelszaggatott város
Zaja hullámokban ért el.
Emberek ruhái villantak fel,
És női szemek palackjában szellemek,
Merész kéikkel és feketével.
Madarak énekét hallgattam tétlen;
Mintha prédikáció lett volna,
De üzenetük nem volt világos.
Pedig százszor is közölték:
Közeledik a Mester!
Feladatom vele várt rám,
Már akkor lett volna tennivalóm sok.
Nem kerestem a bajt, sem
A szerencsét. Csak heverésztem
Resten, mint a léha melósok,
Kik semmit sem tesznek,
Hogy létük megértsék.

Árnyékom falai

Árnyékom falaiból ma,
Oh, smaragd madár,
Röppenj a fodrozódó,
Nyálcseppben csillogó,
Röhögő elmebajba.
Vágyam hiú aranyakál,
Fuss, mielőtt megvirradna!
Beköltözött lelkembe a halál.
Élményeket gyűjtöttem neki,
Uszítottam gyötrő válaszra.
Hűlt emlékek hintáztak bennem,
Megtöltötték tünékenységem
Gondolat-poharát. Nem eresztett.
Ha majd kiröppen belőlem,
Akkor, gondoltam, futni kezdek;
Mert felfal, ha megtalál.
Végül mégsem
Ő lelt rám a végső csendben,
Hanem a Mester – az új kezdet.

Zelótaságom

Mikor a rómaiak előjöttek zord falaik mögül,
Mikor megvillantották lándzsáik élet – élet a halálnak;
Mikor megragadták asszonyainkat,
Ökölbe szorult a kezem – és beálltam zelótának.
Hetvenhét fejet vágtam le és hordónyi vért ontottam ki.
Mi haszna volt? Még többen jöttek, minden hiába.
Még több asszonyt gyaláztak meg,
Még több testvéremet vitték rabszolgaságba.
S akkor jött a Mester, és kezét kitárta.
Feljük is? Megdöbbsentem. De ő állt, szilárdan.
Feljük is? Miért? Három év telt el,
Míg végre kitaláltam.

Kánai menyegző

Menyegzőmön jött az elhívás.
Vendégem volt a Mester,
S mikor odalépett, már tudtam:
Mennem kell.
Kánában volt, írja a Szentírás.
Szép szeretőm ölelése hova lett?
Ölének szirma szárad,
Keblei fonnyadnak.
Nem építetek önmagamnak
Utódokból várat.
Magtalan vagyok, látod.
Családfám kiszárad,
De öntözöm, amim maradt,
Mester: az új világot.

Vágyódás

Bőre illatából építettem magamban palotát,
És lány tapintásából született gyengédségem.
Alakja felhőszerű, és ahogy mozdul,
A kánaáni táj üde dombjait idézi.
Ölében a boldogság forrása fakad,
Csókjában vágyam remegve fulladozik.
Keblének íze édes, forró és puha.
Boldog az őt simogató vászonruha.
Nem vár vissza már, hiszen: akit elhívott a Mester,
Nem szabad azt soha többé visszavárni.
Mégis eljutottam még egyszer falujába.
Nem szaladt ki elém, bár húzta volna lába.
Nem nézett utánam, s nem kereste, én merre nézek.
De megfogta lágyan a kezem a vacsoránál,
És ez az érintés pótolta minden lucskos emléket.
Azóta a lemenő napban látom,
Ahogy fénylő teraszán áll.

Sivatagi rege

Átvágtam a sivatagon,
Egyiptom smaragd és okker
Folyópartjára, sőt tovább.
Mikor a vad vidéket jártam,
Túl az emberi lépték határain,
Egy nő jött felém kancsóval,
És vizet adott. A halálból hozott vissza,
Mert bizony már-már szomjan haltam.
Rongyokként lógtak karjaim,
És lemállottak rólam a ruhák.
A faluból gyerekek futottak elő,
Bőrük barna, szemük feketéskék.
És az esti tűz fényénél hallgatták
Fohászomat: jöjj el, oltalmazó, éltető eső!
Isten kegyelmét dicsértem,
És a falusiakét, akik rólad sosem hallva
Mégis megmentettek engem;
Remélték, hogy az élet érték.
Mikor a csillagok tekintete alatt lágyan
A balga nép reményt keresve aludt,
A szívek sivatagának oázisában
Puha szellő suhant át;
És a zápor hajnalra elérte a falut.

Otthon az otthontalanságban

Nem láthatom, érezhetem,
Hogy nő kertemben tovább
A barátaimmal ültetett diófám.
Az már többé nem az én kertem,
Nem engem csipked ott a csalán.
Nem én kapálok, nem az én nyelvem
Ízleli gyümölcsét, olaját. Árnyékom falán
Nem kúszik át, nem szellőztetek hajnalban;
Nem én metszek ott, nem én kapálok, és nem
Én ültetek. Nem én érzem át örömet, s ha baj van,
Nem én őrzöm falai menedékét. Idegen lettem otthon.
Kutyák csaholnának rám, ha hazatérnék. Mégsem vagyok
Egymagamban. Buzgó halász lettem, és a hálóban ezernyi hal van.

Gyertyaláng

A fényes gyertya gyorsan ég,
Lángja mintha fuldokolna.
Angyalpallos olvasztja,
Erejét megmutatja benne,
Ahogy tajték omlik a tengerbe.
Tétova, tört hallgatások,
Hullámozó, éber álmok,
Csudakertek, égi zenészek.
Zsibbadtan ébrednének, de
Szorít, dörzsöl az élet, pedig
Mécsesemben aludni vágyok.
Minden léttel egybefolyva,
Hópiheként hullni fénybe.
Az én békém szítál rátok,
Lágy levegő remegése,
Halk boldogság suhanása.
Belénk oldódva teremti Isten a világot.
Egyetlen pissenésre jöttem e tájra,
Majd szunnyadok tovább, meglátod.

Égi haiku

homokszem csillan
Isten időtlen illanó
fénycsepp teraszán

Szuanir börtönében

A világot, mondod, valaha
Legbelülről s felülről egyszerre látom;
Tél, tavasz, nyár velem táncra kapna,
És ott lesz velem minden barátom.
Bogarak másznak most üszkös falakra,
De akkor szárnyalhatok csillagháton?
Boldogan maradok addig befalazva,
Ha egyszer mindezt én is kipróbálom.

Baradach, Babilon királya

Baradach, Babilon királya,
Rá akart törni a távoli Indiára.
Katonáit összegyűjtötte,
Legyenek bár éppen akárhol.
A fegyverek súlya ezer mázsa,
Nyüzsögtek, mint az egerek!
Médiából hívatott harci zenészeket.
Papjaik jövődőt mormoltak bódulatban:
Mindkét oldalon a sereg nagyja elhull,
És egy király életének lángja kilobban.
Az emberszív súlyosabb, mint a fegyverek.
Pedig a bocsánatkérő követek
Már elindultak Indiából,
S a babiloniak nem is sejtették,
Hogy ezzel a béke közeleg.
Elmondtam a jó hírt a babiloniaknak.
Néhány hitetlenkedve eloldalgott,
Mások fogcsikorgatva álltak, hallgattak.
De a legtöbbben megkönnyebbülten
Az égre meredtek.
A királyhoz is eljutott jóslatunk,
S ahogy mondtuk, éppen háromkor,
Beléptek a követek.
A bősztű papokat tűzre akarta vettetni
Baradach – építsétek a máglyát!
Húzzátok meg rajtuk a kötelet!
Kértük a királyt, értsen meg minket,
Ha már termébe fogad:
„Nem azért jöttünk, hogy elveszejtsük a tévelygőket,
Hanem azért, hogy megmentjük az ártatlanokat.”

Az úri nő

Mellbimbó rügye pattan, duzzadó ajkak remegnek.
Asszonybőrön tiltott férfikéj bűzös lucska szárad,
Fanszőre veritékében fürdenek buja tetvek.

Az ablak deszkalapja tárul. Beszűrődik a kinti lárma,
De a hangokra felfigyelve a rokonság lopva bekukkant.
Csúfjára a világnak hozzák a térre őket – ráncigálva.

Tádéval épp Ur város piacterén tanítottunk: lábainknál kuporgott három utcagyerek,
Mögöttük ácsorgott egy vízhordó asszony, és a szomszéd árus is néha ránk figyelt.
Közben már köveket hordtak a kis utcákból össze, megfeszültek az ütőerek.

Odarohantam, s mondtam nekik: balgák! A bosszú olyan bűn, amivel
Visszamenőleg megérdemeltté teszitek sérelmeitek!
Mi a különbség a bosszú és a házasságtörés bűne között? Hát figyel itt rám valaki?

Mindegyikkel szembeköpitek Istent! Nem lehet bűnt bűnnel orvosolni.
A céda nő és a csábító férfi az utca porát szórta izzadt hajzatára, könnyörögve, rettegve.
Dünnyögtek a földön kuporogva, és megmentette őket, Mester, a Te szereteted.

Rád emlékezve kérdeztem meg a köveket szorongató tömeget: kik azok közületek,
Akik minden tekintetben annyira büntelenek volnának, hogy a gyilkosság bosszú-bűnét
Fel merjék vállalni? Csak e büntelenek vessék e parázna párra az első köveket!

Mi a bűn ellen nem újabb bűnnel harcolunk; nem azért jöttünk Urba,
Hogy elveszejtsük a bűnösöket, hanem azért, hogy megmentsük az ártatlanokat.
Lesütött szemek. Eloldalgó bírák. A bűnösök előtt a hazatérés kapuját feltártuk újra.

Csalódásom

Csalódott voltam, meglehet.
Nem tanítottam megannyi keleti nációt.
Nem visszhangozzák szavaim a jövő generációk;
És nem említik nevemet hősénekek.
Jelöltél volna ki inkább prófétának!
Mikor eljöttél értem, mint aki sírba száll le,
Árnyékba borult völgyemből kihívtál, de
Sem tüzes szekér, sem más hősi jármű
Nem ragadott el – csak a drága, ifjú Pádre!
Egyszerű volt az út eleinte,
Az ösvény sem rögzös,
Inkább valószínűtlen, szép malaszt,
Hisz megtaláltuk minden életek legjobbját!
Aztán mégis felfordult a világ,
És te nem fordítottad vissza azt;
Nem fékezted meg a dühödt bikát.
Csalódott voltam, mert nem gondoltam bele
Az őszi vetés bölcsességébe. A tél hiába közeleg.
Magadhoz fordítottál, mint napfény a gyermeket
És a virágot.
De a nap lement, minden szirmom sorra lepergett.
Majd egy barlang fényesebb lett a nyári égboltnál.
Felkeltél, mint a tavaszi hajnal. Hát ilyet ki látott?

Tépelődés

Kérted, hát vetettem. Nekem az aszályos vidéken
A suta szántóvető szerepe jutott.
Az apostolok között kullogok, de hátul.
Buzgó munkás lettem, rám száradt veritékem,
Kevés gyümölcsöt kaptam viszonzásul.
Lehettem volna Apa én is, mint a többi,
Házát féltő és gyarapító zsidó;
De én nem lettem más, mint akit elragadott
A fenséges idő, míg én fékezni akarva a bárkát
Megtöltöttem a rakteret sós homokkal, szelekkel.
Hajóm immár csak mázsás teher,
S tovább e partoktól – félek – nem jutottam.
Látod: én nem botoltam. Bár botoltam volna!
Alkalom nekem is bőven jutott – lehetőséget adni neked,
Hogy visszafogadhass kebledre, Atyám!
De otthon maradtam, és mint az idősebb fiú ott,
A példabeszédben, őriztem nyájad, nem bomolva.
Tán ostobán hű, buzgó akartam maradni, neked
Hizlaltam gulyám, mely – íme – őrvölg, szétfutott.
Nehéz eligazodni Isten igazán;
Most már elhiszem: azt csak te tudod.

A hitek anatómiája

Sokféle hit van:
Rettegő, merengő, tétova,
Vakbuzgó, szilárd és gyilkos is.
Van hit, mely ostoba.
Némelyek elméje belehibban.
Amikor imádkozom,
Mankóm után kapok.
Keresem jó hitem,
Ami a béklyóktól eloldoz,
Mégis eszemnél maradok.
Hiszen
A mankó nem a cél,
Csak egy eszköz.
Elvezethet acél
Rácsokhoz, kvantum-körökhöz,
Akár Istenhez is – úgy hiszem.

Töprengés

Csillagok trilliárdnyi fénye,
És az égbolt is egyszer sötétséggé fagy.
Az ittlét önmagában erény-e,
S jó-e az, hogy tudom, ki vagy?
Mi a maradandó érték, ha a világ elenyészik,
Mi a cél, ha szabad akaratunk eltűnik végül?
Mi marad belőlünk az ítélet után terítékül?
Talán éppen az elmúlás
Adja meg értékét a világnak.
A végtelent nézem,
Melybe mindenki beleszédül.
A nemlét a rettentő mérték?
Ahol bár tudlak, de nem látlak.
Megérinted a kezem,
S kérsz, hogy figyeljek.
Ezek a kérdések, mondod, ne borzoljanak;
Csak imádkozzak mindannyiunkért,
És daloljak, mint a madarak.

Az első parancsolatról

Nincsenek unokáid. Nincsenek. Gyermeked sem veszik fel
Atyjuk után a nevedet. És nekem sem adatott meg,
Hogy sokasítsam a világot, bár az első parancsolatot
Az Írás most is visszhangozza, amit népem Istene adott:
„Szaporodjatok és sokasodjatok!”
Eltűnök mindjárt, és nem tudom: teljesítettem-e a feladatot.
Szekeredet némán toltam, a csendes lét embere voltam.
Nem sokasodtam, bár sokasítottam a krisztusi eszmét.
Próbáltalak követni úgy, ahogyan mások nem,
Mások, akik benned a Vezért, a Királyt keresték.
Nem írtam rólad könyveket a Mának, sem a Holnapnak.
Emberi betűkben nem bogarásztalak – ott sosem találalak;
Csak követlek, mint pásztort az állat,
S megállok, mint a bárányfelhő, ha az áldozat órája eljő.

Lehettem volna vad

lehettem volna vad
virágokkal versengő
látszólag szabad
sosem látnám fentről létem
lehettem volna az erdő
vak fűrésztelenségben
mert így most sorsom tebenned halad
bár a halál-bebábozódást nem értem
mégis boldog vagyok mint a bogarak

Szuanir oltárára feszítve

Roppan
a
csont
A fűrész
foga
felvisít
Fakéreg bomlik le rólam
a hús
És odalent
varjak várják
Remegő idegek
zakatolva lökik
Agyamba
a kétség
szökőárját
Kéjes vigyor
a tömeg ajkán
tűzözön
Hatalmas szemmé tágul
a kék ég
Pogány papok
diadémján
csillog a láng
Röhög
a sötétség
Meg
nem tántorodom
hiszen a fájdalom
Elmúltán
tudom
fölébredek
Vérforrás fakad
derekamból
Cseppje
Szuanir büszke
oltárára fröccsen

Megremeg
 megremegek
Repedések
 szaladnak szét
Mint az egerek
 és hatalmas dörrenéssel
A bálvány
 lehull
Vulkán-kőlapja
 tátong
 és ég
Széjjelköpdösi
 végső
 rettegését
Sebem pillantástalan
 szemként már
Kitárva
 vérem szemet varr
 a vakra
A tömeg már néma
 fülel
 gondol
 ébred
Látom az öntelt
 mágusokat
 vinnyognak
Szétszaladva
 kik eddig heherészték
Elértem végre
 a látóhatárhoz
És a horizonton
 túl
 kitárul a valódi élet

IV. rész

Manasz

*(részlet az archaikus kirkiz hőseposzból)**

* A kirkiz verselés magyar nyelvre átültetésével a teljes eposz műfordítását Csáji László Koppány készítette – Somfai Kara Dávid nyersfordításának segítségével, de az eredeti kirkiz szöveg ismeretében. (A teljes művet ld. *Manasz – kirkiz hőseposz*, Molnár Kiadó, Budapest, 2017)

Előhang (invokáció)

Ej, eleink meséit,
Ha megkezdik, mesélik;
Ősatyáink regéit
Elfeledni nem illik.
Bölcsektől örökölt szó,
Erjedéssel tisztult szó,
Öregektől kapott szó,
Népem által óvott szó;
Roppant rege száz szavát
Ló sem bírja hordozni.
Becstelenek feledték,
Igazak megjegyezték.
Vitézekkel verselt szó,
Örökségként őrzött szó,
Szívünkbe szivárgó szó,
Vérünkben virrasztó szó.
Ellenség ellen forrongó
Daliák bajtársa volt.
Attól a naptól fogva
Nemzedékek hulltak porba;
Támadót megtorpantó
Sok vitéz halt s született.
Hegy leomlott, völgyé lett.
Völgy megmoccant, hegyé lett.
Híre maradt csak utána,
Sok tenger is elapadt.
Dárdák döftek mellkasokba,
Kardok csengtek összecsapva,
Hősök haltak számolatlan,
Patakban folyt vérük el...
Népem engem körbeülvén
Türelemmel hallgatja
Mesémet Nagy Lélekről,
Kezdem regém Manaszról.

Alóke kán megtámadja a kirgiz népet

Ósapja volt Böjön kán,
Böjön fia Csajan kán,
Csajan fia Nogaj kán,
Nogaj fia Bala kán,
Bala fia Kara kán,
Orozdu, Üszön, Báj, Dzsakip,
Mind Nogaj kán vérei,
Közülük is kitűnik
Bivalyerős, tomboló,
Ellenséget eltipró,
Vitéz vívó Kara kán,
Félelmet nem ismerő
Hírneves hős harcosunk.
Ha felizzott bösz dühe,
Kínára is rátámadt.
Mikor meghalt Kara kán,
Nem született hasonló,
Csak őseink láthatták.

Kara-kitáj mandzsuk közt
Alóke kán született.
Erejétől rettegetek,
Fákat sorra kitépett,
Házakat sorra döntött.
Óvatlan kirgizeket
Lerohanta, öldöste.
Kínai kán Alóke
Láncra verte népünket.
Asszonyok özvegyültek,
Megkötözve, rabságban.
Orozdunak hordáját,
Nemezhajlék oszlopát
Kirántotta, vést hozott.
Orozdunak tíz fia
Közben felnőtt vitéz lett.
Kiválók közt kitűntek,

Lóra kapva harcoltak.
Kitájok közt tomboltak,
Máskor pedig futottak.
Balta bátyó lelt rájuk,
Tanácsot adott nekik.
(Ak-Baltáról kérdeztek?
Nojgutok közül ered.
Alóke rég legyőzte,
Bolyongásra készítette.)
– Együtt haljunk! – mondotta.
Kara-kitáj mandzsu nép!
Míg lélegzünk, ellenállunk!
Próbáljunk szembeszállni!
Dzsakip! Segélj minékünk!
– Balta bátyó, bölcs barát!
Kína roppant serege
Látod, mit tesz, eláraszt!

Harcosok hadra szálltak,
Küzdő kardot kötöttek.
Bírva népük áldását,
Gyors paripát nyergeltek.
Hatvan vitéz hadával
Útnak indult harcolni.
Isten velük vágtatott!

Kanggajból nyolcvan kalmak
Rabolt kincset, aranyat;
Éjjel ment és nappal bújt,
Fordult haza, Kínába.
Hős Dzsakip és Ak-Balta
Elébük állt a pusztán,
Seregük szétmorzsolta,
Ízzé-porrá szétverte.
Alóke táborába
Gyors lábú, bős Dzsó-külük
Fejvesztetten menekült,
Épségben megérkezett.
Érces hangú harsonán
Hírvivő szólt jöttéről.
Roppant dobok döngöttek,

Kitáj harcosok gyűltek,
Felbőszülve indultak.
Kirgizek közül sokat
Kánjuk rabságba vetett,
Kegyetlenül kínozva.
Ak-Baltát és Dzsakipot
Népével együtt űzte
Hegyes Altaj-vidékre.
Szenvedésük visszatért.

E felbolydult világban
Kezünk hátrakötözték,
Mint a birkát, hajtottak.
Elemésztett a bánat,
Drága népem kifosztva,
Könny és vér hullt belőlünk.
Vállas vitézt sirattunk,
Gúzsba kötve vergődtünk.
Ha néhányunk túlélte,
Rabszolga lett belőle.
Orozdunak tíz fia,
Legidősebb Báj s Űszön.
Keserű könnyel küzdve
Orhon felé vonultak.
Bús népünket rabláncon
Idegenbe hurcolták,
Maroknyi kirgiz sírta
Sanyarú sors sóhaját.

Hat ménes hágón legelt?
Alóke elhajtotta.
Kilenc hegyi ménesünk
Erővel elragadta.
Lányaink elrabolta,
Fiaink felkoncolta.

Alóke trónja fénylett –
Viharos vést virágzott.
Kirgiz nép fogyatkozván
Szétszóródott a pusztán.

Aulok üszkösödtek,
Válaszúthoz érkezünk.
Halált várva maradtunk,
Menekülve szétestünk,
Gazemberként bujdostunk,
Porba hullt becsületünk.

Kirgiz nép otthonában
Tűzhely tüze elhamvadt.
Rab lett, aki vigyázná,
Menekült, ki megóvná.
Egy részük Bapanba ment.
Mások Altajba bújtak,
Megint mások Erenbe,
S voltak, akik eltűntek.
Kirgizek két vezére,
Balta s Dzsakip vitézek
Szorgos keze megdermedt,
Vezér s népe szenvedett,
Altajba száműzetett.
Ott a hegyes vidéken
Ak-Balta volt legbölcsebb.

Hatalmas kékesszürkét,
Büszke kirgiz bikáját,
Üde réten legelőt
Legott fogták, leölték.
Sirám süppedt szívükbe,
Lúdcсібékként zsibongtak.
Fakó, fehér szakállal
Bölcs öreg, Balta bátyó
Lelkes tanácsot adott:
– Tépjük ki bú tövisét!
Népem, hiába búsulsz,
Kirgizeknek mit sem ér!
Bánat akad bármikor,
Kézbe kapát, s földünket
Holtunkig műveljük meg!
Erőnk s vérünk elfogyott,
Jó reményünk elhagyott.

Erőnk gyöngye patak lett,
Réten csorgónál gyatrább.
Tétlent a tél veszejt,
Éhen hal és elhullik.
Kara-kitáj mandzsú kán
Birodalma otthonunk.
Hegyes Altaj-vidéken
Kalmakok, mandzsuk között
Földművesre nem találsz –
Vészben, bajban sorvadván
Végük várják tétlenül.
De mi munkánk gyümölcsén
Csikót veszünk magunknak!
Dolgozzatok, fiaim!
Bizony ez is küzdelem:
Soványakat hizlalni,
Éheseket etetni.

Igaz volt, amit mondott,
Bölcsen beszélt Ak-Balta.
Népe javát akarta,
Áldásos, szent ember volt.
Megmaradt nép tagjai
Mégfogadták szavait.
Dzsakip válaszolt neki,
Halljátok hű szózatát:
– Senyvedő kirgiz népem!
Hallgassunk Ak-Baltára!
Veríték homlokunkon,
Füves földünk vessük be!
Temessük el sóhajunk,
Rögöt kapával törjünk,
Szűz földet megműveljünk!
Tétlen dühünk apasszuk,
Idén végre jóllakjunk!
Gyarapítsuk jószágunk,
Az élethez jószág kell!
Tétlenségből ocsúdva
Itassuk fel könnyeink,
És keményen dolgozzunk!

Erre aztán mindnyájan
Munkálkodtak serényen.
Járom készült, s ekeszarv.
Két ökrüket befogták,
Köves földjük feltörték.
Magot vetve markukkal
Egész nyáron dolgoztak;
Ősszel bőven arattak!
Munkájuk gyümölcse gyűlt,
Jószáguk szaporodott.
Csitult lelkük vihara,
Arany hullt ládáikba,
Sok drága, szép portéka.
Alsó ajkát biggyesztő,
Magas, szürke, nagy púpú
Hat herélt tevét véve
Hős Dzsakip báj bőségben,
Vigasságban megpihent.
Elégedett gazdagon
Sok jószág urává lett!

Dzsakip bánata, bájbicse álma

Évekig búslakodott,
Mert fia nem született.
Az Altajban tengődött
Mandzsukkal, kalmakkal.
Velük együtt tanyázott.
Hiába nem éhezett,
A halálról töprengett,
Dzsakip bátyó ekkortájt
Ekként búsult, kesergett:
Betoppan majd a halál...
Élhetek bő életet,
Egészségem elhagyhat;
Másvilági utamra
Nem küld fiam siratva.
Ékesszóló Ak-Balta,
Ki segíthet énnekem?
Elmúláson kesergek,
Rab népemért sorvadok!

Első neje, Csijirdi
Bájbicse őt kérdezte.
Csodálkozván jó urán,
Fájó szívvel faggatta:
– Jóságtól jössz, ballagva;
Homlokod ráncos; szemed
Keserű könny kormozza,
Mi történt, uram, veled?

Dzsakip válaszol neki.
Dühödten odaveti:
– Próbáltam elfeledni,
Szentek áldását kérni.
Rongyos, rút, rohadt világ!
„Magtalan”-nak csúfolnak!
Verejtékes munkával
Komoly vagyont gyűjtöttem.

Mégis ha majd meghalok,
Túlvilágra megtérek,
Nyomom nem lesz – utódom...
Minek hát e nagy vagyon?
Elenyészünk, eltűnünk.
Épek hiába vagyunk,
Élhetek hős életet,
Nincs engem sirató fiam.
Negyvennyolc nyarat éltem,
Szép vagyonra szert tettem.
Ha majd el kell indulnom,
Sok kincsem mind itt marad,
S feleségek – özvegyként.
Számos lábas állatom
Hegyi szolgák széthordják.
Fiúért van a vagyon;
Ha nincs fiad, gyermeked,
Nagy vagyon minek neked?
Romvárosként porlik szét.

Így búsult Dzsakip gazda,
Nejébe bút bújtatott:
– Én már vénasszony vagyok.
Isten kínnal korbácsol,
Gyermekre nem gondolok,
Reményem mind elhagyott.
Hiába kényeztetted,
Fiút szülni nem tudtam.
Ifjú nejed, Bakdóllót,
Úgy jár-kelet itt közöttünk,
Mintha fiút hordozna.

Most Bakdóllót szólalt meg,
Bájbicsét szomorítva:
– Balsors nyomaszt engemet.
Meddőséggel mit tegyek?
Szoknyámból vér nem csepeg!
Ifjú korom reményem,
Követtelek serényen.
Drágaköves otthonom.

Istenünkhöz könyörgök
Szép nemezhajlékodban.
Kívánj nekem gyermeket,
Látod, mindent megteszek!

Bakdóllöt így sóhajtott,
Majd visszatért házába.
Ezt látván a bájbicse
Szólni sem bírta, hallgatott.
Háborgó lelke felett
Mozdulatlan gubbasztott.
Arcán könnyek peregtek,
Ernyedt teste lerogyott.
Házába ment, kesergett.

Bájbicse sírt s elaludt.
Szemére álom borult.
Vén bölcs, fehér szakállal,
Fején fehér turbánnal
Lépett kerek házába:
– Isteni könyörület
Üzeni: ne sírj többet!
Engem küldött tehozzád,
Vedd kerek, sárga almád,
Ízletes, szép gyümölcsöd,
Vedd kezédbe, asszonyom,
Ízleld meg, és lásd sorsod!
Szavam figyeld és kövesd:
Hatvanlépcsnyi hosszú
Sárkányt nyergelj, lovagolj!

Sárga almát megette,
Hasa jól eltelt vele,
Ekkor háta állatként
Nagy sárkány toppant elé.
Hatalmas, bős szörnyeteg,
Világunk elnyelhetné...
Csijirdi ezt álmodta.

(Az eposz további mintegy hússzezer sora külön kötetben olvasható.)

Tartalom

I. rész *A palackposta csöndje*

Arany Jankó balladája	7
Génbank – a palackposta csöndje	10
Flavius Claudius Julianus levele	
II. Constantius császárhoz (i. sz. 360)	15
Flavius Claudius Julianus szózata	
aquincumi seregeihez (i. sz. 361)	16
Aquincumi Mithras-himnusz	
(Flavius Claudius Julianus imája a mithraeumban) . .	17
Flavius Claudius Julianus	
utolsó szavai (i. sz. 363. június 26.)	18
Gnózisod	20
Önkényes kicsapódás	21
Tizenkét téli haiku	22
Családom	
(haiku-füzér)	24

II. rész *Szívárnyékban*

Városi kesergő	29
Hullámokban jön...	30
Ballada nyolc töredékben	31
Egyszer majd rád mutatnak	32
Egy púrhabs-raktáros tündöklése és bukása	33
Csak még egy éjszakára	34
Emlékké tettél.	36
Szívárnyékban.	37
Válóperelők	38
Falak a szemedben	
(ballada hét haikuban)	40
Huszárbúcsú	42
Öregedés	
(három haiku)	43

III. rész
Buzgó Simon

Józsi és Simon.	47
Az álmodó Isten	48
Az én evangéliumom.	49
Emlékem tétlen heverészes	50
Árnyékom falai	51
Zelótaságom.	52
Kánai menyegző	53
Vágyódás.	54
Sivatagi rege.	55
Otthon az otthontalanságban	56
Gyertyaláng	57
Égi haiku	58
Szuanir börtönében.	59
Baradach, Babilon királya	60
Az úri nő	61
Csalódásom	62
Tépelődés	63
A hitek anatómiája	64
Töprengés	65
Az első parancsolatról	66
Lehettem volna vad.	67
Szuanir oltárára feszítve	68

IV. rész
Manasz

Előhang (invokáció)	73
Alóke kán megtámadja a kirgiz népet.	74
Dzsakip bánata, bájbicse álma.	80

Cédrus Művészeti Alapítvány
1136 Budapest, Pannónia u. 6.
Mobil: (30) 511-3762
E-mail: szon46gy@gmail.com

Felelős kiadó: Szondi György
Tördelőszerkesztő: Szondi Bence

A borító Csáji Attila *Enmekar* (1968)
című festményének felhasználásával készült

A hátsó borítón található fotómontázs
Ichihara Kei japán képzőművésznek
a szerzőről készített grafikája alapján készült

Nyomdai kivitelezés: Érdi Rózsa Nyomda

ISBN 978-615-81418-4-0

Csáji László Koppány (író, néprajzkutató, kulturális antropológus) 1971-ben született Budapesten. Eddigi munkái között olvashatunk lírai útleírást, verses útinaplót, ismeretterjesztő és tudományos munkákat, esszéket, verseket és novellákat, illetve forgatókönyveket. Tizedik önálló kö-

tetét tartja kezében az olvasó, amelyben három versciklusba rendezte az elmúlt években írt verseit, továbbá egy rövid szemelvényt is közöl a *Manasz* című archaikus kirgiz hőseposz első teljes magyar műfordításából, amelyet az eredeti kirgiz verselés magyarra átültetésével valósított meg, és külön kötetben jelentetett meg három éve. A versek között a legkülönbözőbb műfajokat és versformákat találjuk: balladát, parafrázist, humoros karikatúra-verseket, haikukat, hexameterben írt történelmi monodrámat négy képben a késő antikvitás egyik legellentmondásosabb alakjáról, Julianus császárról, és buzgó Simon apostol apokrif életrajzának kis, verses ikonjait. A kötet legtöbb darabjában a szerző a csöndek anatómiáját alkotja meg: a tétova várakozását, a rettegőt, a monoton munkáét, a kézmosását, de a görnyedő öreglétét, a téli tájét, a meditatívát, az Istenhez forduló, a megfáradt csöndet, vagy épp a szerelmes áhítat csöndjét is, amelyek egy nemez szálaiként szövik át világunkat. A szerző a Magyar Írószövetség, a Magyar Néprajzi Társaság, a Magyar Kulturális Antropológiai Társaság és a FilmJus tagja, a folkloristákat és etnológusokat tömörítő nemzetközi szervezet, a SIEF vezetőségének (YSWG) tagja, a Napút folyóirat (Napút-kör) konzulense, a Napút online folyóirat szerkesztője (Voltjelen rovat), a Napkút Kiadó sorozatszerkesztője (Ómúltunk Tára) – és családapa.

2000 Ft

